

Liite 9. Suoriteperusteisen neljännesvuosiraportoinnin erityispiirteet

KKNR-, KLTR-, KKTPA- ja KLTPA-kokonaisuuksien raportoinnissa raportoidaan kirjanpidon toteutumätietoja, joiden tulisi noudattaa suoriteperustetta olennaisuuden periaatteella kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnan ja kuntayhtymän puolivuosi- ja neljänneskatsauksen laadintaa koskevan yleisohjeen mukaisesti.

Neljännesvuositietojen hyödyntämiseen liittyy erityispiirteitä, joita raportoijan tulisi ottaa huomioon tiedon käytettävyyden ja jatkokäytön kannalta. Tilastokeskuksen kansantalouden neljännesvuositilinpidon laadinta perustuu suoriteperusteisen puhtaan neljänneksen käsitteeseen. Puhdas neljännes kuvaa todellista neljänneskohtaista tietoa ja kehitystä kolmen kuukauden tarkastelujaksoissa. Neljännesvuositilinpidon käsittelytapa eroaa siis kirjanpidon ja talousarvion toteutumisseurantaan liittyvästä kumulatiivisesta neljännesvuositiedosta. Kansantalouden tilinpidon vaade suoriteperusteisista puhtaista neljänneksistä perustuu ESA2010-asetukseen sekä MGDD2019-käsikirjassa kuvattuun laadintaprosessiin.

Suoriteperusteisuus toteutuu puhtaan neljänneksen tasolla, kun kulu kirjataan sille neljännekselle (kolmen kuukauden jaksolle), jolla suorite on vastaanotettu, ja kun tuotto kirjataan sille neljännekselle (kolmen kuukauden jaksolle), jolla suorite on luovutettu. Puhtaat neljännekset muodostetaan kahden kumulatiivisen neljänneksen erotuksena alla olevan esimerkin mukaisesti, joten puhtaan neljänneksen muodostavien molempien kumulatiivisten neljännesten tulee olla oikein suoriteperusteiden näkökulmasta.

Vuosineljännes	20xxC03	20xxC06	20xxC09	20xxC12
Kumulatiivinen arvo	10	20	30	40
Puhtaan neljänneksen arvo	10	10 (=20-10)	10 (=30-20)	10 (=40-30)

Kuntien kumulatiivisessa aineistossa ei välttämättä täysin toteudu suoriteperusteisuus puhtaiden neljännesten tasolla, koska kuntien talousarvioseuranta ja raportointi perustuvat nimenomaisesti kumulatiiviseen tietoon.

Jotta puhdas neljännes voidaan muodostaa oikein kansantalouden tilinpidon käyttötarkoitusta varten, on Kuntatalouden tietopalvelun hyväksyntäpalveluun avattu laajennettu määrämuotoinen kommenttikenttä, jonka avulla raportoijat voivat ilmoittaa kumulatiivisiin neljännesvuositietoihin tehtyjä jaksotuksia, mikäli ne kohdistuvat puhtaiden neljännesten tasolla väärin. Laajennettuun kommenttikenttään on siis tarkoitus ilmoittaa lisätietona Tilastokeskukselle olennaisia edellisten neljännesten korjattuja arvoja puhtaiden neljännesten muodostamista varten, vaikka kirjanpidossa korjaukset eivät kohdistu suljetuille kausille.

Havainto:

Kommentti:

Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C12: Kommentti:
 Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C09: Kommentti:
 Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C06: Kommentti:
 Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C03: Kommentti:

Väärinkohdentuminen puhtaiden neljänneksen näkökulmasta syntyy tilanteessa, jossa viimeisimmän kumulatiivisen neljänneksen tieto on pienempi kuin edeltävän neljänneksen tieto. Tällöin kumulatiivisuusehto ei täyty, ja puhtaan neljänneksen tasolla tieto muodostuu negatiiviseksi. Tällainen tilanne syntyy yleisimmin suljettuja kausia koskevien kirjausten siirtämisestä meno- tai tuloerästä toiselle tai sektorilta toiselle. Kumulatiivisuusehto voi jäädä täyttymättä myös, jos tehdään jälkikäteen olennaisia aktivointeja suorina menonsiirtoina jo suljettuja kausia koskevien menojen osalta. Myös kirjauksien oikaiseminen menoista saamisiin tai tuloista velkoihin voi johtaa kumulatiivisuusehdon täyttymättä jäämiseen sekä korjattujen arvojen ilmoittamistarpeeseen. Lisäksi kommenttikenttään tulisi lisätietona ilmoittaa Tilastokeskukselle myös aikaisempien neljänneksien tietoja, mikäli tiedoissa on muita virheellisyyksiä puhtaiden neljänneksen näkökulmasta.

Suoriteperusteinen korjattujen arvojen tai lisätietojen esittäminen koskee eriä, joita kirjataan suoriteperusteisesti, mutta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeistuksen mukaan maksuperusteisesti kirjattavia eriä ja taseen eriä tulisi myös korjata kommenttikenttään, mikäli niissä on muita virheellisyyksiä, jotka vaikuttavat puhtaiden neljänneksen muodostamiseen.

Esimerkki lisätietotarpeesta voi olla ensimmäiselle neljännekselle kirjattu sektoritieto, joka korjataan toisella neljänneksellä eri sektorille. Tällöin kumulatiivinen neljännesvuositieto on oikein, mutta Tilastokeskus tarvitsee kuitenkin korjatun sektoritiedon arvon ensimmäiselle neljännekselle, jotta puhtaan ensimmäisen neljänneksen arvo muodostuu oikein. Näin ollen raportoinnissa tulisi ilmoittaa lisätietona Tilastokeskukselle myös ensimmäisen neljänneksen oikea tieto takautuvasti sekä virheelliselle että oikealle sektorille, jotta puhtaan neljänneksen tieto voidaan muodostaa oikein suoriteperusteiden näkökulmasta.

Taulukossa kuvattu virheellisen sektorin luvut ja korjaus lisätynä kommenttikenttään.

Vuosineljännes	20xxC03	20xxC06	20xxC09	20xxC12
Kumulatiivinen arvo	10	0	0	0
Puhtaan neljänneksen arvo	10	-10	0	0
Lisätietotarve ilmoitettuna kommenttikenttään	0			

Vaikka raportoinnissa jälkikäteisiä jaksotuksia voidaan esittää lisätietona laajennetussa kommenttikentässä, tulisi raportojien pyrkiä mahdollisimman hyvään suoriteperusteiden noudattamiseen tilikauden aikana, jotta jälkikäteen ilmoitettujen lisätietojen määrä olisi mahdollisimman pieni. Samoin raportojien tulisi noudattaa johdonmukaisuutta menettelytavoissa, jotta vertailukelpoisuus säilyy mahdollisimman hyvin neljänneksen ja vuosien välillä.

Kommenttikentän laajennus Valtiokonttorin Kuntatalouden tietopalvelun hyväksyntäpalveluun

Kuntatalouden tietopalveluun on toteutettu lisäosa, jossa on mahdollista ilmoittaa kumulatiivisiin neljännesvuositietoihin tehtyjä jaksotuksia, mikäli aiemmissa neljänneksissä raportoituihin tietoihin on tarvetta ilmoittaa korjauksia puhtaiden neljännesten muodostamista varten. Korjaustarpeiden syntyminen on kuvattuna edellisessä kappaleessa.

Suoriteperusteeseen perustuvia korjauksia voi ilmoittaa raportointikokonaisuuksiin:

- Kuntien ja kuntayhtymien neljännesvuosiraportointi (KKNR)
- Kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen ja vesihuollon taseyksikön toteumaraportointi (KLTR)
- Kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätösarvio (KKTPA)
- Kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen ja vesihuollon taseyksikön tilinpäätösarvio (KLTPA)

Lisäosan käyttö on mahdollista ensimmäisen kerran 2021C06 raportoinnin yhteydessä.

Kuvaus laajennetun kommenttikentän toiminnallisuudesta

- Laajennetun kommenttikentän numeerisiin kenttiin täytetään neljän raportointikautta edeltävän vuosineljänneksen suoriteperusteiden mukaiset luvut niistä raportointieristä, joissa aikaisemmin ilmoitettu luku poikkeaa olennaisesti suoriteperusteesta. Esimerkiksi vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen (2022C03) raportoinnin yhteydessä voi ilmoittaa suoriteperusteiden mukaiset luvut raportointikausille 2021C03, 2021C06, 2021C09 ja 2021C12.
- Kommenttikentässä ilmoitetut luvut ovat aina kumulatiivisia eli tammikuun alun ja vuosineljänneksen lopun välisiä korjattuja arvoja, tai tase-erien tapauksessa vuosineljänneksen päättymishetken korjattuja arvoja.
- Nolla ja tyhjä tarkoittavat eri asioita: Jos oikea suoriteperusteinen arvo on nolla, ilmoitetaan 0. Jos alkuperäinen arvo on oikein, ilmoitetaan tyhjä.
- Kaikki ne kentät, joiden alkuperäinen luku on oikein, jätetään tyhjäksi. Jos esimerkiksi vuoden lopussa huomataan, että ensimmäisen neljänneksen jaksotus oli jäänyt tekemättä, ilmoitetaan kyseisen tilin ensimmäisen neljänneksen suoriteperusteinen luku sille kuuluvassa kentässä, mutta tilin muut neljännekset jätetään kommenttikentässä tyhjiksi.
- Kun aikaisemmalla neljänneksellä tapahtuneen virheellisen tiliöinnin korjaamisen seurauksena ilmoitetaan kommenttikentässä oikeat arvot sille neljännekselle, jossa virhe tapahtui, täytyy raportoijan muistaa ilmoittaa oikeat arvot myös välineljänneksille. Esimerkiksi jos tilille A on ensimmäisellä neljänneksellä kirjattu virheellisesti 100 000, joka olisi kuulunut kirjata tilille B. Neljännellä neljänneksellä summa siirretään tilille B. Tällöin neljänneksen neljänneksen raportoinnin yhteydessä ilmoitetaan kommenttikentässä korjatut suoriteperusteiset arvot molempien tilien osalta ensimmäiselle, toiselle ja kolmannelle neljännekselle. Tilistä A ilmoitetaan 100 000 euroa pienempi summa jokaiselle aikaisemmalle neljännekselle, ja tilistä B puolestaan 100 000 euroa suurempi.

Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C12:	Kommentti:	
Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C09:	Kommentti:	
Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C06:	Kommentti:	Tallenna
Korjattu arvo (€) kaudelle 2020C03:	Kommentti:	

- Edellisten raportointikierrosten yhteydessä kommenttikentässä ilmoitetut arvot ovat myöhemmillä kierroksilla kommenttikentän esitäytteinä. Jos esimerkiksi tilin ensimmäisen neljänneksen alkuperäinen arvo on ollut 300 000 ja toisen neljänneksen raportoinnin yhteydessä on ilmoitettu uusi arvo 350 000, niin kolmannen neljänneksen raportoinnissa kommenttikentän numeerisessa kentässä on ensimmäisen neljänneksen kohdalla valmiina 350 000. Tässä yhteydessä raportoija voi muuttaa ensimmäisen neljänneksen suoriteperusteista arvoa: Jos arvoon halutaan lisätä vielä 50 000, vaihdetaan kenttään luku 400 000. Jos taas huomataan, että alkuperäinen arvo 300 000 olikin oikein, voidaan joko vaihtaa kenttään arvoksi 300 000, tai vaihtoehtoisesti tyhjentää kenttä, jolloin alkuperäinen arvo ”palautuu”. Nollaa ei tässä tilanteessa saa laittaa kommenttikenttään, koska se tulkittaisiin niin, että raportointierän oikea arvo vuosineljänneksellä on nolla.
- Kun numeeriseen kommenttikenttään annetaan arvo, vaaditaan tekstimuotoiseen kommenttikenttään sanallinen kommentti.